

Vári Attila

Festmények hangversenye

Ünnepelt és irigyelt énekesnő volt, olyan, akinek életrajzában semmilyen titok sem maradhatott volna megfajtetlenül. De Abigél Kuhnnak éppen az volt a titka, hogy nem voltak titkai.

Törekeny kislány volt, inkább elemista kinézetű, nem is feltételezték róla, hogy betöltötte a tizennyolcat. Arányos testalkatú, arcán örökké az egyetértés mosolyával olyan volt, mintha a Viktória korabeli London valamelyik szalonjának faláról lépett volna le, maga mögött hagyva a képkeretet. Azok közé a ritka művészek közé tartozott, akiknek nincsenek hullámvölgyei. Egyenletesen, mindig csúcsformában teljesített. Ha szóltak hozzá, látszólag mélyen figyelt, de tekintete elárulta, hogy gondolataiban nem ott jár, ahol a másik szerette volna. Titokzatos és talányos volt, s ez éppen annak volt a következménye, hogy nem viselkedett úgy, ahogy egy világhírű nőtől elvárták volna. Megjelenésének különös báján kívül, szokatlan, de mégis divatot teremtő öltözködése ellenére sem tett semmit, hogy igazi díva legyen. Kislány volt, aki olyan természetesen használta énekhangját a színpadokon, mintha éppen csak lélegzetet venne. Nem kellett erőlködve képeznie a hangokat, arca éneklés közben is olyan volt, mintha csak valami természetes dologról fecsegne. Mintha a különböző légzésformák mellett létezett volna egy addig még ismeretlen is. Éppen annyi volt létezésének titka, mint látható valósága. Mint amennyit látni lehetett személyiségéből. Egyetlen dolog különböztette meg a vele egykorúaktól, hogy nem ebben a világban élt, s hogy emlékező tehetsége miatt egyetlen meghallgatása után tökéletesen énekelte el a legbonyolultabb szerzeményeket is. Azt állították, hogy nem olvas kottát, nem ismeri a hangjegyeket.

Annyira hihetetlen volt ez a valóság, hogy a kételkedő újságírók Abigél Kuhn helyett *Abigél-jelenség* néven írtak róla. Így, ilyen néven emlegetve cikkeztek a bulvársajtóban, lesve, hátha történik vele valami, amit aztán zafatosan találhatnának a pletykára éhes olvasóiknak. De nem sikerült a kép mögé nézniük.

„Az *Abigél-jelenség* talán analfabéta, mert autogram helyett valami macskakaparással tiszteli meg rajongóit.” Írták.

A kielégíthetetlen kíváncsiság tette, hogy személyével kapcsolatban mindenféle álhírek keltek szárnyra. Éppen csak azt nem írták, hogy az *Abigél-jelenség* nevű énekesnő földönkívüli. Hangmérnöki trükkéről, az elektronikának a lehetetlennel is megbirkózó lehetőségéről cikkeztek, s akadtak hangstúdiók, amelyek azt bizonygatták, hogy akár ők is megvalósíthatnák egy közepes tehetséggel ezt a csodát bárkivel, akinek csak annyi lenne a dolga, hogy tátogjon.

– Playback az egész, mert mesterségesen is előállítható az a tökéletesség, ami miatt Abigél Kuhn a semmiből érkezve, ennyire csodált, ünnepelt sztárja lehet a világ neves operaházaival s a legnagyobb sportcsarnokoknak.

Cáfolni sem kellett ezt az állítást. Karácsonykor Európa legnagyobb székes-egyházában énekelt, kíséret és hangosítás nélkül, olyan élményben részesítve hallgatóságát, hogy mindenki úgy érezte, hogy isteni megnyilatkozást hallott, s hogy személyesen neki szólt Schubert Ave Mariájának üzenete.

Egyre ritkábban hangzott el vele kapcsolatban a korábban kihangsúlyozott csodagyerekség. Tizennyolc évesen már a legkeresettebb operaénekesnő volt, s ódivatúnak tűnő vintage ruháival, fél arcát elfedő fekete selyem szemvédőjével különnek tartották, kapott is ezért a szokatlan megjelenésért hideget-meleget, még gúnyolódtak is, de szakmai körökben senki sem kérdőjelezte meg rendkívüli tehetségét. Még alig egy éve lépett föl először a nyilvánosság előtt, de máris olyan nemzetközi hírességnek számított, mint a világ élcsapatainak futballistái, mint az amerikai hallgatottsági listákat vezető popénekesek. Tinik tömegei, akik soha életükben nem voltak operában, extázisban visongva várták a világ nagyvárosainak repülőterein, csupáncsak azért, hogy megpillanthassák, mert az a felvétel, amelyen az amerikai lemezeldadásokat vezető együttesel szolistaként újraénekelte platinalemezük összes dalait, példányszámát tekintve nagyságrendekkel megelőzte az eredeti bakelitet és cd-t. Gyémántlemez lett, jóval maga mögött hagyva a várományosokat.

Hangterjedelme miatt szoprán és alt szerepeket is elénekelhetett a világ nagy operaházaiban, de a menedzsere nem is az operaszínpadokat részesítette előnyben, ahol az évad jó előre rögzített műsorrendje miatt lóugrásban kellett volna, hogy sakkozzanak a helyszínek és dátumok között, értelmetlen repülőutakkal töltve az egyre dráguló időt.

Pedig a dalszínházak ahhoz, hogy megszerezzék, felborították volna még a meghirdetett éves repertoárjukat is. Ha nem illeszkedett utazásukhoz a felkérés, a rangosabb helyszínt mellőzve, a legnagyobb csarnokokat, stadionokat választották, és önálló estjei megtöltötték azokat is. Világhírű operaénekesek, nők, férfiak kezdeményezték a vele való közös fellépést, s minden előadása egyre fergetegesebb szakmai és anyagi sikert aratott.

Nem beszélt idegen nyelveket, soha nem adott interjút. Menedzsere, s az az idős zongorakísérő hölgy, aki láthatóan több volt, mint korrepetitor, mintha némaságot fogadtak volna, hiába próbálták faggatni őket, nem árultak el semmit Abigél Kuhn előéletéről.

Az újságok csak a szállodai bejelentőlapokról tudhattak meg némi személyes adatot a kislányról. Nem kérte titkosításukat, talán azt sem tudta, hogy meglehetné, így Abigél lakcíme, születési adatai nem voltak titkosak, s a világ bulvárlapjaiban kitalációk, feltételezések születtek származásáról, családjáról. Annak sehol sem találták nyomát, hogy hol és kitől tanult énekelni, csak azt tudhatták biztosan, hogy a Fővárosi Operaház zeneigazgatója, *Abigél-jelenség* későbbi menedzsere, óriási kockázatot vállalva, egy évvel korábban a teljes újratervezést rá építette. Meglepetés volt, senki sem tudott előzőleg semmit a zeneigazgató műsört változtató ötletéről, s az operaház zenekarának tagjai, fegyelmezett cin-

kosként hallgattak, nem fecsegték ki a titkot. Irigység nélkül, csodálattal hallgatták a próbákon az énekét még a kórus tagjai is.

Külföldi diplomata, zeneértő turisták vitték szerteszét a nagyvilágba annak az újrakonzertnek a hírért. Az élő televíziós adás felvétele bejárta a világ zenei csatornáit, felkerült a világhálóra, így reklámra sem volt nagyon szüksége ahhoz, hogy a legnagyobb operaházak kínáljanak fellépést, szerződéseket, s a zeneigazgató vállalva a teendőket, szervezte a diadalútnak is beillő előadás-sorozatait, összehangolva a fellépések dátumait, helyszíneit, hogy lehetőleg ne utazással töltsék az időt, s hogy az egymást követő koncertek a lehető legrövidebb repülőútra legyenek egymástól.

Voltak napok, amikor két fellépése is volt, de sohasem látszott fáradtnak. Kislányos arcán soha nem láttak feszültséget, mindig vidám volt, mosolyogva hajolt meg közönsége előtt, mielőtt feltette volna fekete szemvédőjét, amelyet az előadás utolsó hangjai után mindig levett, hogy aztán a ráadásdalra, áriára, ismét visszakerüljön az arcát félig eltakaró fekete selyem.

A koncertjein a zenekartól elkülönülten ült a zongorakísérő idős hölgy, akinek mindösszesen annyi volt a szerepe, mint egy karmesteri hangvillának. Azt az egyetlen, a kezdést jelentő alaphangot ütötte le az est teljes ideje alatt, s hallgatóságának többsége, nem a zenekritikusok állították, hogy csak annyi köze van a koncertekhez, hogy ő lehet az, aki Abigél számára a biztonságot jelenti, hogy talán valamiféle transzcendentális kapcsolat lehet kettejük között. Sőt! Talán vérségi is.

Abigél élete a világ számára mégis csupa titok volt. Egyik szállodai szobapincértől megtudták a bulvárlapok, hogy három nap alatt szinte megtöltött egy kockás füzetet algebra- és trigonometriai feladatok megoldásával. Ez az ott felejtett leckeegyűteményről szóló közlés lavinát indított el. Egy pszichológus arról értekezett, hogy a számokhoz való ragaszkodása nyilvánvalóan összefügg azzal, hogy életkorához képest szokatlanul kiforrott a tehetsége. És az is annak a következménye, hogy szerepek tucatjait, talán százait tudja fejből, mert a két dolog, a zene iránti fogékonysága és a számokhoz való szoros viszonya nyilvánvalóan összefügg. Tudósok nyilatkoztak a számok és a lejegyzett hangok, a kották és a matematika egyáltalán nem véletlenszerű összefüggéseiről, feltételezve, hogy ha olyan körülmények között nőtt volna fel, ha gyermekkorában csak a számok élményei lettek volna szellemi fejlődésének meghatározói, akkor most egy matematikazsenit ünnepelhetne a világ. De volt okuk a nyelvészeknek is, hogy írjanak róla. Mert az a félelmetesnek tűnő szövegmemóriája, amely abban segítette, hogy számára ismeretlen nyelvű dalok százainak szövegét olyan tökéletesen énekelje, mintha mindenik a saját anyanyelve lenne, nemcsak a titoklesésből élő sajtó figyelmét keltette fel.

Találgatások jelentek meg arról is, hogy a negyvenes éveiben járó menedzser és közte intim viszony van, hogy a láthatóan apa-lánya kapcsolatnál több lehet a háttérben.

A világ nagyvárosainak lefizetett szállodai alkalmazottai nem tudtak érdemlegesebbet mondani róluk, mint azt, hogy a volt operaházi zeneigazgató mindig a saját szobájába kéri a reggelijét, de a kávéját Abigél lakosztályában, egészen

pontosan a napi teendők megbeszélése közben az erkélyen szivarozva issza meg, amely mindenhol és mindenkor igazi sakkcsaták színterévé változik. És, bár az nem érdekelte a sajtót, elmondták a férfiről, hogy azért mégsem él remeteként. A koncertkörút nagyvárosaiban, itt is, ott is rendszeresen vitt fel lányokat a szobájába.

Egyszerű és átlátható életmódja ellenére mégis csupa titok volt a bulvár számára a mérvadó szaksajtóban törekeny, bájos kislányként emlegetett énekesnő, s a közönség falta azt a kevés, magánéletéről szóló értesülést, amihez hozzájuthatott.

Annyit azért lehetett tudni róla, hogy mindenhol, bárhol is járjon a nagyvilágban, ugyanazt eszi reggelire, nem rajong az ingyenc fogásokért, s valaki azt írta róla, hogy étkezési szokásai olyanok, mint egy osztrák–magyar monarchiabeli cselédlányé, aki álmában mindennap borjúhúsból készült bécsi szeletet eszik.

Megtudhatták még azt is róla, s bázeli fellépése kapcsán a svájci lapokban fő hírként tállták, hogy akár egy szakértő, úgy ismeri a híres óramárkákat, s mert megteheti, hihetetlen nagyságrendű gázsijából a kis darabszámú, ritka antik példányokat gyűjti. Hozzáértőként nyitja fel az órák hátlapját, s egy, a Sotheby's árverésről az interneten vásárolt ritkaságot visszaküldte a cégnek azzal, hogy a szerkezet, bár nem minősülhet hamisítványnak, de annyi benne az új alkatrész, hogy az már nem is tekinthető antik darabnak.

Nem sokkal azután, hogy megjelent a hír arról, hogy komoly óragyűjteménye lehet, egy újságíró nyomozni kezdett, azt akarta megtudni, hogy honnan ezek a nem mindennapi ismeretei az órákról, kitől örökölhette az algebra, a trigonometria, a sakkozás szeretetét, s hogy milyen lehet az a kelet-európai főváros, ahonnan berobbant a világ figyelmének központjába Abigél.

*

Két évvel korábban történt, hogy egy nap, közvetlenül a zárás előtt, Irén, a másodállásban dolgozó zongoratanárnő, a képtár egyik délutáni teremőre, egészen különös dolgot hallott. Előbb azt hitte, hogy a földszint valamelyik irodájában bekapcsolva felejtett rádióból szüremlik föl az emeleti kiállítótérbe az a valószerűtlen ének, de nagyon hamar rájött arra, hogy nem rögzített hangokat hall, rádiót, magnót, lemezt, hanem valami élő. A vibrálóan magas, csilingelő gyermeksoprán és a nőiesen telt, tökéletes alt ugyanattól a személytől származhatott, s a tanár-teremőr szinte megdermedt a hihetetlen hangzástól, mert felfoghatatlanul tökéletes, ugyanakkor fájdalmas szépséget vélt felfedezni az ismeretlen, szöveg nélküli dalban. Glissandok csúszásaival áthidalt zenei motívumokat hallott, nem igazi témák ismétlését, de valami szerkezeti logika szerint mégis egymáshoz nagyon hasonló dallamrészeket, amelyek akár két oktávnyi hangközön átíelve úgy folytatódtak, hogy a tanárnő meg volt győződve arról, hogy ismeretlen Debussy-, esetleg Ravel-művet hallgat.

– Az biztos, hogy impresszionista – gondolta.

Mozdulni sem mert, nehogy megzavarja azt az énekest, aki szöveg nélkül olyan cselekményt mesélt neki, ami ismerős volt ugyan, mégis felismerhetetlenül más, mint az a sok ezer darab, amelyeket élete folyamán hallhatott. Álmod és remé-

nyek hangulatváltásait hallhatta, s bár ismerős volt a hang, biztos volt abban, hogy sem operaházi zongorakísérőként, sem pedig több évtizedes tanárkodása alatt nem hallhatta ezt a tökéletes énekest.

Aznapi beosztásához híven a reneszánsz festők termében állt, amikor meghallotta, s most, percekkel később, a zárás előtti negyedórát jelző gong miatt, amely egy rejtett hangszóróból azt jelezte a teremőröknek, hogy megkezdhetik a képtár látogatóinak távozásra szólító figyelmeztetését, elindult az ének forrása felé.

Az egyenruhához tartozó posztópapucs miatt hangtalan macskaléptekkel közelíthetett a varázslatos hangot rejtő terem felé, s most már teljesen biztos volt abban, hogy impresszionista művet hall, mert ott, ahová tartott, azokat a nagy értékű műveket állították ki, amelyeket híres európai gyűjtemények kölcsönöztek a „Van Gogh és kortársai” címet viselő kiállításra.

A teremben éppen csak annyi fény volt, amennyi a külön-külön megvilágított festményekről visszaverődött, de a tanárnő mégis felismerte az áhítattal éneklő arcot.

– Abigél – jutott eszébe az iskolából kimaradt tanítványának, az órás unokájának neve, s meg is szólította azt a meghatározhatatlan kinézetű nőt, akinek arcát kalapjáról csüngő fátyol takarta, s aki éppen úgy lehetett volna húsz-, akár negyvenéves is, de akiről biztosan tudta, hogy még gimnazista sem lehetne, mert már a nyolcadik osztály vége előtt kimaradt az iskolából.

– Abigél – szólította, s az, amit látott, olyan távol volt az ének alapján elképzelhetőtől, mintha egy elfuserált szinkronizált filmtöredéket látna, ahol a rendező felcserélte a felnőtt és gyermekhangok tekerceit.

Megjelenése, hóbertos öltözködése alapján Abigélt bolondnak hihette volna bárki, s ebben talán nem is lett volna semmi túlzás. Úgy nézett ki, mintha egy száz éve padláson felejtett rongyos zsákból szedte volna ki jelmezét, a kisestélyivel egykorú gombos magas szárú cipőt, a gyöngyfátyolos kalapot. És hogy a látvány még hangsúlyosabb legyen, éneklés közben, mintha a nem létező kotta glissando jelét lebegtetné a levegőben, kézfejének le- és fölfelé rebbenő mozdulataival, szinte folyamatosan búcsút intett, úgy kísért hangjának fel- és leszálló útját. Annyira tragikomikus, egyszerre sokkoló és megrendítő volt a látvány, hogy a nyugdíjas tanárnőnek elakadt tőle a szava, s csak a lány nevét ismételte.

– Abigél, Abigél.

Az áhítattal éneklő, könnyáztatta kislányos arc s a farsangot idéző ruhák miatt úgy érezte, hogy megint az öreg órás műhelyében van, arra várva, hogy a javítás után végre megszólaljon zenélődoboz, hogy ismét hallhassa az üvegharang alatt az aranyújtásos ruhába bújtatott, rokokó parókát viselő báb keze alatt a tökéletesen hű kicsinyített másolat csembaló tücsökzenéjét.

Ott, abban a ketyegésekkel, óraszerkezetek felet és egészeket kondító hangzavarában, a főtéri órásüzletben hallotta életében először énekelni Abigélt. Nem látta, mert valahonnan egy bársonyfüggönyös boltív takarásából, az üzlet mögötti lakásból szüremlett át az ének, s amikor rákérdezett, hogy ugye az unokája énekel, az öreg védekező elutasítással mondta.

– Nekem csak egy órástanoncom van, nincs unokám.

Ahogy kimondta a tagadást, libbent a boltív függőnye, amely az üzletet a lakás többi részétől volt hivatott elválasztani, s egy madárcsontú, tízévesnek látszó kislány jelent meg a nyílásban. Abigél éppen csak kinyúlt, letette a megjavított zenélőszerkezetet nagyapja ötvöasztalára, s úgy tűnt el, mintha csak látomás lett volna, mintha igazolni akarta volna, hogy az órásnak tényleg nincs senkije. Úgy tolta maga előtt különös énekét, mintha szellem lenne, mint az őszi, sárga faleveleket sepregető szél, hogy aztán olyan súlytalanul, meghatározhatatlan távolodással tűnjön el a hang, mint napfelkeltekor a ködfosztlányok pamacsai.

Fején egy láncától megfosztott antik násfával díszített, első világháború utáni divatot idéző fekete plüsssturbán volt, s amit látni lehetett a másodpernyi villanás alatt a ruhájából, amit viselt, az kinézete és anyaga miatt összetéveszthetetlenül oroszos volt, hasonlított egy olyan zárt, magas nyakú ingfélére, mint a muzsikok, de inkább a gazdagabb szláv parasztok derékszíjjal megkötve hordott, dúsan hímzett inge, a gimnasztyorka.

A tanárnő már korábban többször is járt, s nem csak tárgyait javíttatni, az órásnál. Osztályfőnök tanárként, igazgatóhelyettesként az ő dolga volt felkeresni a rendszeresen hiányzó gyermekek szüleit, s azokat is, akik láthatóan mit sem törődtek a tanulással. És Abigél ilyen volt. Helytelenül írt, és szinte alig tudott olvasni, de fejben oldott meg bonyolult számtanpéldákat, s mondta az eredményt már akkor, amikor a többiek megoldást keresve még csak piszmogtak a kockás lapokon. Arról fogalma sem volt a tanárnőnek, hogy kitűnő hallása lehet, mert valahogy kimaradt az iskola kórusából, mint ahogy az osztálykirándulásokról is hiányzott, ahol talán hallhatta volna énekelni.

Annyit tudott róla, hogy a kislány lényegében duplán árva.

Szülei valahol Nyugaton keresték a boldogulást, évek óta nem lehetett tudni, hogy merre járnak. Hallgattak. Talán még együtt, talán külön-külön, de az órák már évek óta nem tudott róluk semmit. Eltűntek, felszívódtak. Abigél anyja nem is az órák gyermeke volt. Felesége első házasságából származott. Abigélt nagyanyja nevelte, aki néhány éve meghalt, s az órásnak nem voltak gyermeknevelési tapasztalatai, mindent ráhagyott a kislányra, mert igazi tehetséget fedezett fel benne.

– Engeded, hogy én tegyem be a rugót? – kérdezte, s az öreg mindig csodálattal figyelte, hogy a pici óvodás milyen türelemmel igazítja helyére az órák legapróbb alkatrészeit is.

Naphosszat a műhelyben ült, kisasztalt kapott, kisszéket, de nem szemre illeszthető nagyítója volt, amit nagyon irigyelt az öregtől, hanem állványos, az alatt tisztogatta az antik karórák, női zsebórák parányi fogaskerekeit. Ha éppen nem akadt munkája, akkor önfeledten a rengeteg vekker, fali- és állóóra ketyegését hallgatta, s az öreg eleinte nem is akarta hinni, hogy a tucatnyi hangból ki tudja választani azt, amelynek ritmusában szabálytalanságot fedezett fel.

– Tata, késik az – mondta, és mutatta is a szekrény méretű álló szerkezetet, a falon gubbasztó kakukkos órát, a márványkeretes kandallóra valót, ahonnan a hibás hangzást hallotta.

Nem érdekelte az öreget, hogy intőt kapott, hogy az igazolatlan hiányzásai miatt a gyámügy kezdett foglalkozni Abigél helyzetével, mert biztosan tudta,

hogy csodagyerek, hogy abból a tudásból, amire pedig nem is tanította, amit csak a dolgokat figyelve ellopott, megélhet a világ bármely pontján, ahol értékelik a szép klasszikus darabokat. Aztán betöltötte a tizennégyet, s nem foglalkozott többé a hivatal azzal, hogy jár-e iskolába. Nem csavargott, csak a vásárlások miatt ment ki a házból, s egész nap dolgozott. A zenélőszerkezetek voltak a kedvencei. Dobozok és olyan órák, amelyek az egyszerű csengés-bongás, kongatás, bronzhangú gongok remegtető hangjai helyett vidám dalok motívumainak jól felismerhető hangsoraival jelezték az idő múlását. És ezek javításában Abigél verhetetlen volt. Szinte csak ránézett a fémhengerre, a csuszára, ahogy nagyapja nevezte, s már látta is a hibás tüskét, amitől kihagyott hangokat, vagy másként szólt, mint azt a többnyire közismert dallam megkívánta volna.

Kedvtelésből, szenvedélyesen javított bármit, ami tengelyek, fogaskerekek, parányi rugók halmazának tűnhetett volna egy laikus számára, de képes volt félbeszakítani a legfontosabb alkatrész beillesztését is, ha sakkozni hívta az öreg. Hamar tanult, és kitűnő ellenfél lett, de egy dologra nem tudta rávenni a nagyapát. Szerette volna pedig, ha felolvassa neki reggeli után az újságot, de Abigél keverte a betűket, percekig silabizált, aztán mégis valami értelmetlen zagyvaság lett a szövegből.

A ritka antik órákhoz néha le kellett gyártani az alkatrészeket, s az öreg elmagyarázta Abigélnek, hogy a műhely játéknak tűnő apró esztergája, marógépe csak azt csinálja, amit az ember eleve tud, amit kiszámított, s a munkához ismerni kell az éppen készülő fogaskerék minden pontos méretét ahhoz, hogy illeszkedjen a szerkezet többi darabjához.

– Azt kell hajszálpontosan tudni, már a tervezésnél, hogy hány és milyen mélységű foggal kell, hogy rendelkezzen, s annak kiszámítása olyan, mint egy többismeretlenes egyenlet megoldása – tanította az öreg.

Abigél hamar ráérezett a dolgokra, s a megjegyzései néha megnevettették az öreget.

– Tata, ez a fogaskerék-egyenlet pontosan olyan, mint egy fordított répa. A földben van a levélzete, s a vége felé vékonyodó gyökere az égben – mondta Abigél, s mert éppen nem volt más munkája, hozzáfogott egy nagyon régi holland porcelán tányéróra festett számlapjának javításához.

Kastélyok felújításához, igényes szállodák berendezéséhez egyre több régi tárgy kellett, s mert nemcsak arra volt igény, mint a gyűjtők esetében, hogy csak javítani, de megtartani az évszázados patinát, ezért a számlapok, faragványok teljes rendbetételét egy műtárgy-restaurátor végezte az öreg által szerkezetileg rendbe hozott órákon.

Abigél nemcsak a restaurátor művészi munkáját csodálta, de könyveit, a drága albumok százait is. Híres festők, stílusteremtő korok képzőművészeti alkotásait fedezhette fel. Olyasmit, amit otthon, az öreg szakkönyvei között nem láthatott soha.

Sorsfordító volt az, ahogy megismerhetett egy valóságos naprendszert, amelyben színek mondják el mindazt, amit a világról tudni érdemes.

Ez a felfedezése azokban a napokban történt, amikor rájött arra, hogy nem is az órák zenebonáját hallgatja, a méretüktől függően lassú, határozott, vagy

éppen sietősen fémes hangzavarban, hanem valami olyasmit hall, ami mindazok számára elérhetetlen, akiknek egyetlen órájuk van csupán. Azt hitte, hogy az univerzumot mozgató erőket hallja a műhelyben, s a festmények világának, a színek nélkülözhetetlenségének felfedezése után rájött, hogy valami egészen egységes dolognak ő is éppen csak része.

Ritkán ment el otthonról, de a festészet felfedezése után gyakori vendége lett egy antikváriumnak, ahol a képzőművészeti albumok között válogatva, megtalálta azokat a festőket, akiknek képei megszólították.

Az öreg minden délben abbahagyva a munkát, meghallgatta a friss híreket, s az időjárás-jelentés után kikapcsolta a rádiót. De azon a napon pillanatokig szólt még, s Abigél azt hitte, hogy valami baj történt, esetleg tömegesen megbolondultak az órák, mert a zene alatt, ami a készülékből szólt, folyamatos és fémesen kopogó hangokat hallott, aztán mintha megvilágosult volna minden, rájött, hogy a zene szerves része, hogy a dobot hallja, s nem engedte lekapcsolni a rádiót. Végighallgatta, nemcsak azért, mert ismeretlen gyönyört szerzett, de azért is, hogy a végén hallhassa, hogy mi volt az a zene.

– Elhangzott Ravel *Bolero* című darabja, a Bécsi Filharmonikusokat Gustavo Dudamel vezényelte – mondták be a végén.

És aznap hallotta életében először a színek zenéjét. Láta, és leénekelhetően élő zeneként szólaltak meg a festmények, amelyeket éppen nézett. Renoir, Cézanne lettek a kedvencei, aztán Paul Gauguin, Vincent van Gogh, s a festményeik nézése közben zenét hallott. Nem hangszerek, hanem saját belső hangja szólalt meg, s akaratlanul, előbb csak dúdolni kezdett valamit, aztán már szöveg nélkül énekelte őket.

Zsebpénzéből cd-ket vett, miniatúr lejátszója, a discmanje, amit az öregtől kapott, folytonosan a zsebéből szólt, s akkor teljesedett ki ez a fajta tehetsége, amikor lemezeket válogatva, az antikvárium tulajdonosa Muszorgszkij *Egy kiállítás képei* című darabjának lemezfelvételét ajánlotta hűségessé lett vásárlójának. Mesélt neki a mű születéséről, és segített megkeresni a zeneszerző barátjának, Viktor Hartman festőnek a fellelhető képeit, akinek halála utáni gyűjteményes kiállítása ihlette a zongoraciklust, de Abigélnek igazából csak egyetlen dolog tetszett a világhálón látottakból. A kilencedik tétel, *A tyúklábakon forgó kunyhó* (*Baba-Jaga kunyhója*) egyik megjelenítése, mert látott egy falioratervet, amely az orosz népmesék gonosz boszorkányának háza alapján készült, s ha csak tehette, újra és újra meghallgatta Muszorgszkij zenéjének kilencedik tételét. Amikor megtudta, hogy a zongoraciklust éppen az a Ravel dolgozta át zenekari művé, akinek *Bolero* című darabja indította a zene felé, megkönnyebbülést érzett. Nem tudta megfogalmazni, de megsejtette, hogy a világon minden mindennel összefügg.

Folyamatosan énekelte a környezetében látott színeket. A tér parkjának aranytűjái mellett guggoló rózsákat, a fű közül ki-kíváncsiskodó boglárkákat hozzáénekelte az ég kékségéhez, s bármerre is ment, mindenhol a zenét látta, még úgy is, hogy csak magában zümmögte el a látványt.

Olyan tökéletes világba csöppent, amelyent üvegházivirág létében eddig nem tapasztalhatott. Nem szeretett messzire kószálni, de rábeszélte az öreget, hogy

sétáljanak ki a folyópartra, mert kíváncsi volt arra, hogy vajon a parti kövek között locsogó-kotyogó víz, az apró hullámok loccsanásai hozzáadódnak, vagy éppen eltakarják a látvány zenéjét, s rá kellett jönnie, hogy ez a kettősség, dallam és színek megbonthatatlan egységgé válnak benne első pillantásra.

Állandóan énekelt. Egyes festmények klasszikus jazz-improvizációként elevedtek meg, mások, a sikolyoktól a rémült hörgésig terjedő színeikkel hangzottak el, s aznap, a képtárban éppen arra volt kíváncsi, hogy azonos színek esetében, a festmények mérete, vagy inkább valami más az, amit meghatározni nem tudott, de ami talán az ecsetkezelés, a szerkezet révén tagolta énekét, az lehet-e a hangzás változásának az oka?

Ott, az impresszionisták termében, volt osztályfőnöke megjelenésével kezdődött az, amit aztán Abigél-jelenségnek nevezett el a világ.

Délutánonként, az órásüzlet zárása után a tanárnővel gyakorolt, de a dalok és áriák tökéletessége, amelyeket lemezekről hibátlanul megtanult, mindegyre félresiklottak, idegen elemek keveredtek a szerzeményekbe, s közösen fedezték fel, hogy nem a hallásával van baj, hanem csak az történik, ami várható volt.

Éneklés közben, minden átmenet nélkül, beleénekelte környezete megszólító színeit. Az asztalon kinyitva maradt albumban jól láthatóak van Gogh napraforgói, de ha behunyta szemét, Mozart, Verdi, Schubert kelt életre, nem keveredett a réz gyertyatartó csillogó sárgájával, a komódon gubbasztó vázák kobaltkékjével.

Bármikor ugyanúgy énekelte el Leonardo da Vinci Mona Lisáját, Keresztelő Szent Jánosát, az Utolsó vacsorát, Modigliani szomorú arcú nőalakjait, nem változtatott sem a dallamon, sem a ritmusán, s ezt bármikor olyan pontossággal ismételte meg, mintha kotta lenne a reprodukció. De ha más kiadást tett eléje a tanárnő, mert az albumok színei a nyomdák lehetőségeitől függően voltak élénkebb vagy árnyaltabb tónusúak, változott az ének mélysége, magassága, de lényegét tekintve ugyanaz maradt. Mert a képet nézve nem kalandozott el a tekintete, mint akkor, ha szerzői művet énekelte.

– Kössük be a szememet. Úgy jobb lesz – mondta, aztán röpke gondolkodás után hozzátette –, de azért néha, mondjuk, ha színpadra kerülök, nagyon-nagyon néha, elénekelhetem a világot, milyennek látom?